

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, fakss: 67244074, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

2019.gada 28. jūnijā Nr.6-1/1162

**VSIA “Slimnīca „Ģintermuiža””
valdes loceklim Artūram Bērziņam
slimnica@gintermuiza.lv**

*Par sociālās rehabilitācijas pakalpojumu
no psihoaktīvām vielām atkarīgiem bērniem*

2019. gada 28. maijā pēc VSIA “Slimnīca “Ģintermuiža”” (turpmāk tekstā – Slimnīca) valdes locekļa A.Bērziņa uzaicinājuma Tiesībsarga biroja Bērnu tiesību nodaļas vadītāja L.Grāvere un juridiskā padomniece L.Henzele apmeklēja Slimnīcu un iepazinās ar sociālās rehabilitācijas pakalpojuma no psihoaktīvām vielām atkarīgiem bērniem (turpmāk tekstā – Programma) nodrošināšanu. Sarunā ar valdes loekli un narkoloģiskās ārstēšanas vadītāju L.Petermanu, un Programmas vadītāju tika aktualizēta problemātika darbā ar atkarīgiem bērniem.

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 65.² panta 3. punktā noteikto, ka Tiesībsarga birojs iesniedz priekšlikumus, kas veicina bērna tiesību ievērošanu, aicinu:

- 1) nodrošināt Programmā paredzēto speciālistu pieejamību (psihologs, sociālais rehabilitētājs, u.c.), kā arī nodrošināt bērnu individuālajām vajadzībām nepieciešamo speciālistu pieejamību (piemēram, psihoterapeits);
- 2) izstrādāt bērniem saprotamus Programmas Iekšējās kārtības noteikumus;
- 3) Programmas darbībā un dokumentācijā lietot vārdu “bērns” nevis “klients”;
- 4) izstrādāt noteikumus apmeklētājiem, paredzot tajos noteiktu apmeklējuma un sazināšanās laiku un kārtību;
- 5) izstrādāt aizliegto priekšmetu un vielu (pārtikas produktu) sarakstu;
- 6) izvērtēt bērniem noteiktos ierobežojumus un to atbilstību bērnu tiesībām un interesēm, kā arī ierobežojumu pamatotību kopsakarā ar Programmā paredzēto sociālo rehabilitāciju;
- 7) nenoteikt bērniem ierobežojumus sazināties un tikties ar bērniem tuviem cilvēkiem Programmas laikā atbilstoši rehabilitācijas pakāpei, bet nodrošināt bērniem iespēju sazināties un tikties tam paredzētajā laikā;
- 8) sadarboties ar bērna dzīvesvietas sociālo dienestu, organizēt starp institūciju sanāksmes katra bērna situācijas risināšanai un uzlabošanai, informācijas apmaiņai par situāciju bērna ģimenē;
- 9) sadarboties ar bērna likumiskajiem pārstāvjiem, iesaistot viņus bērna situācijas uzlabošanā (regulāri apciemojumi, sazināšanās pa telefonu, ja tas atbilst bērna interesēm, u.c.);

- 10) sadarbībā ar bērna likumiskajiem pārstāvjiem un izglītības iestādi, kurā bērns ir reģistrēts, turpināt izglītības ieguves nepārtrauktību atbilstoši katra bērna vajadzībām nevis mājniecībā tikai 8 stundas nedēļā (piemēram, nodrošinot tālmācību, u.c.);
- 11) organizēt izglītojošus pasākumus, piesaistot dažādas valsts, pašvaldību un nevalstiskās organizācijas (piemēram, Zemessardzi, sporta klubus vai biedrības, u.c.), lai radītu bērniem citas intereses, paplašinātu viņu zināšanas un redzesloku par dažādām dzīves sfērām;
- 12) uzlabot bērnu dzīvojamo istabu iekārtojumu, lai tās būtu mājīgākas, tiktu ņemtas vērā bērnu individuālās vajadzības un intereses;
- 13) nodrošināt bērnu drošību nakts laikā, lai, izmantojot tualetes telpu, bērniem nebūtu iespējams pārvietoties no vienas istabas uz otru;
- 14) nodrošināt jēgpilnu brīvā laika pavadīšanu (pasākumi un nodarbības ārpus Slimnīcas);
- 15) Slimnīcas mājaslapā ievietot informāciju par Programmas pieejamību, tai skaitā Programmas nolikumu, noteikumus apmeklētājiem, iekšējās kārtības noteikumus un citus dokumentus, kas saistoši bērnam tuviem cilvēkiem vai speciālistiem.

Speciālistu ieteikumi tiks ņemti vērā, tiks organizētas tikšanās ar iesaistītajām iestādēm un jomas speciālistiem, lai aktualizētu un rastu risinājumu bērnu ar atkarībām tiesību un interešu nodrošināšanā saistībā ar šādām problēmām:

- 1) motivācijas un rehabilitācijas programmās bērni nonāk ļoti smagos stāvokļos, ar ilgstošām atkarības problēmām, jo palīdzība netiek sniegta savlaicīgi;
- 2) atbilstoša pakalpojuma nodrošināšanu bērniem, kuriem rehabilitācija nav efektīva viņu veselības stāvokļa dēļ un ir noteiktās kontrindikācijas rehabilitācijas nodrošināšanai Programmā;
- 3) sabiedrības un speciālistu, kas strādā ar bērniem, izglītošana par bērnu atkarībām, to ārstēšanu;
- 4) narkoloģiskās pieejamības nodrošināšana, lai mazinātu stigmatizāciju pret bērnu atkarību ārstēšanu;
- 5) narkologu un ģimenes ārstu vienotas izpratnes veidošana par atkarību atpazīšanu bērniem un to savlaicīga ārstēšana;
- 6) vadlīniju nepieciešamība narkologiem par bērnu narkoloģisko ārstēšanu.

Saskaņā ar Tiesībsarga likuma 11. panta 4. punktu viena no tiesībsarga funkcijām ir atklāt trūkumus tiesību aktos un to piemērošanā, kā arī veicināt šo trūkumu novēršanu jautājumos, kas saistīti ar cilvēktiesību un labas pārvaldības principa ievērošanu. Tiesībsargs izvērtēs normatīvos aktus, vai tajos nav konstatējami trūkumi, kurus nepieciešams novērst. Ja tiks konstatēti trūkumi, tiesībsargs informēs atbildīgo ministriju un aicinās trūkumus novērst, lai uzlabotu bērnu ar atkarībām tiesību nodrošināšanu.

Paldies par sadarbību un patiesu ieinteresētību bērnu ar atkarību problēmām vajadzību nodrošināšanā. Aicinu uz turpmāku sadarbību!

Ar cieņu

tiesībsarga pilnvarojumā
Bērnu tiesību nodaļas vadītāja

L.Grāvere